

MARKAÐURINN

MIÐVIKUDAGUR 9. JÚNÍ 2021

23. tölublað | 15. árgangur

FYLGRIT FRÉTTABLAÐSINS UM VIÐSKIPTI OG FJÁRMÁL

 <p>ROLEX</p> <p>TUDOR</p> <p>TAGHeuer</p> <p>LONGINES</p> <p>NOMOS GLASHÜTTE</p> <p>TISSOT</p>		<p>Glæsilegt úrval heimsþekktra vörumerkja</p> <p>MICHELSEN 1909</p> <p>Hafnartorg - 511 1900 - michelsen.is</p>
--	--	---

Markaðsvirði Controlant nálgast 40 milljarða

2 Útlit er fyrir ævintýranlegan tekjuvöxt fyrirtækisins og að þær verði um 15 milljarðar á árinu 2022 eftir að hafa numið tæplega einum milljarði í fyrra.

Taconic fjármagnaði yfirtöku Skeljungs

2 Vogunarsjóðurinn, ásamt meðal annars Kviku og TM, kom að fjármögnun á skuldsettu yfirtökutilboði Skeljungs í byrjun ársins.

Rökrétt að fara á markað

5 Solid Clouds, sérhæft í herkænsku- og hlutverka-leikjum, stefnir á að gefa út tölvuleiki á þriggja ára fresti. Vilja stytta þann tíma sem það tekur að þróa leiki.

Íslenskar sultur seldar í Publix

6 Bandaríska verslanakeðjan hóf við upphaf mánaðar sölu á þremur gerðum af sultum frá íslenska fyrirtækinu Good Good í 1.268 verslunum. Veltan að tvöfaldast.

Opinber fjármál undir þrýstingi

7 Engin regluleg úttekt fer fram á opinberum útgjöldum hér á landi. Ísland er í hópi sex landa af 33 innan OECD sem framkvæmir ekki slíka úttekt, segir hagfræðingur hjá SA.

Ásókn í bankabréfin

Óhætt er að segja að markaðurinn hafi tekið verðlagningunni á Íslandsbanka mjög vel. Ríflegur afsláttur í samanburði við markaðsgengi Arion banka skilar sér í verulegri umframeftirspurn. **Sjá síðu 4**

FRÉTTABLAÐIÐ/SIGTRYGGUR ARI

Optical Studio

SMÁRALIND • HAFNARTORG • LEIFSSTÖÐ • KEFLAVÍK

OAKLEY hlaupa- og hjólaglæraugu.

* hlaupari Hlynur Andrússon * Oakley Sutro Lite

Opticalstudio.is Sími : 511 - 5800

Vogunarsjóðurinn Taconic Capital kom að fjármögnun á yfirtöku Skeljungs

hordur@frettabladid.is

Vogunarsjóðurinn Taconic Capital, sem var stærsti hluthafi Arion banka um nokkurt skeið, var meðal þeirra sem kom að fjármögnun á skuldsettri yfirtöku félagsins Strengs, sem hjónin Ingibjörg Pálmadóttir og Jón Ásgeir Jóhannesson og Sigurður Bollason fara meðal annars fyrir, á Skeljungi í byrjun ársins, samkvæmt staðfestum heimildum Markaðarins.

Auk Taconic, sem seldi allan 24 prósentu hlut sinn í Arion á fyrstu þremur mánuðum ársins, var yfirtakan fjármögnuð með aðkomu Kvikviku og TM. Stærstur hluti fjármögnunarinnar var hins vegar frá Arion banka og Íslandsbanka, umsjónaraðilar með yfirtökunni. Strengur, sem átti þá um 36 prósentu hlut, setti fram tilboð í alla hluti Skeljungs í nóvember í fyrra á genginu 8,315 krónur á hlut sem verðmat það á 16 milljarða.

Fáir hluthafar Skeljungs samþykktu yfirtökutilboðið, eða aðeins eigendur 2,56 prósentu hlutafjár, en í kjölfarið bætti Strengur við sig hlutum með kaupum á markaði – á gengi yfir 10 krónur á hlut – og varð meirihluta eigandi með rúmlega 50 prósentu hlut í byrjun janúar. Markaðsvirði Skeljungs er í dag 20 milljarðar.

Jón Ásgeir Jóhannesson, stjórnarformaður Skeljungs.

Viðskiptin við yfirtökuna, sem af þeim sem til þekkja eru sögð hafa verið einstaklega flókin í framkvæmd, voru fjármögnuð með veðlånunum frá bönkum, víkjandi lánunum, brúarlánunum auk eiginfjárfrahlags.

Þegar yfirtökutilboðið var lagt fram undir lok síðasta árs boðuðu forsvarsmenn Strengs miklar breytingar á rekstri Skeljungs ef yfirtakan næði fram að ganga og visuðu þá meðal annars til þess að félagið gæti ekki reitt sig á tekjur af bensínsölu á neytendamarkaði til lengri tíma lítið. Þannig yrði stefnt að því að selja ýmsar eignir á borð við lóðir, fasteignir og rekstrareiningar auk þess sem stjórnendur Strengs hafa lýst yfir vilja til að skrá Skeljung af markaði.

Á meðal þeirra eigna sem Skeljungur skóðar nú að selja frá sér er olíufélagið P/F Magn, dótturfélag Skeljungs í Færeyjum. ■

Tekjur Controlant nífaldast og metið á um 40 milljarða

Útlit er fyrir ævintýranlegan tekjuvöxt fyrirtækisins og að þær verði um 15 milljarðar á árinu 2022 eftir að hafa numið tæplega einum milljarði í fyrra. Miðað við síðustu viðskipti með bréf í Controlant hefur markaðsvirðið tvöfaldað á örfáum mánuðum.

hordur@frettabladid.is

Markaðsvirði íslenska hátæknifyrirtækisins Controlant, byggt á nýlegum viðskiptum með bréf í félaginu, hefur meira en tvöfaldað á aðeins um hálfu ári og nemur nú tæplega 40 milljörðum króna.

Tekjuvöxtur Controlant, sem hefur meðal annars verið í lykilhutverki við dreifingu á bóluefni gegn COVID-19 fyrir lyfjarisann Pfizer, er mun meiri en fyrri áætlanir ráðgerðu en útlit er fyrir að tekjurnar á þessu ári nífaldist frá árinu 2020 og verði samtals 63 milljónir Bandaríkjadala, jafnvirði 7,6 milljarða króna. Á næsta ári er búist við því að tekjurnar vaxi áfram og verði 125 milljónir dala, jafnvirði um 15 milljarða króna.

Guðmundur Árnason, fjármála- og stjóri Controlant, staðfestir þetta í svari til Markaðarins en aðalfundur félagsins fór fram í síðustu viku. Hann segir tekjuvöxtinn byggja á langmestu á samningum við núverandi viðskiptavini en auk viðskipta við Pfizer, sem hefur staðið undir stærstum hluta teknanna, hefur Controlant meðal annars einnig gert samninga við lyfjafyrirtækin Merck, Roach og GlaxoSmithKline.

Vöxtur Controlant, sem er að miklum meirihluta í eigu íslenskra fjárfesta, hefur verið ævintýralegur en fyrirtækið þróaði hugbúnað og vélbúnað til að fylgjast með lyfjum og matvælum í flutningi svo hægt sé að fylgjast með ástandi og staðsetningu þeirra hvar sem er í heiminum.

Á aðalfundi Controlant, sem fór fram síðastliðinn fimmtudag, kom meðal annars fram að fyrirtækið hefði þurft að fjölga starfsmönnum að jafnaði um níu talsins í hverjum mánuði frá því í ársbyrjun 2020. Í dag starfa yfir 200 manns hjá fyrirtækinu, að langstærstum hluta á Íslandi, en samkvæmt áætlunum verða þeir orðnir um 300 talsins í árslok.

Guðmundur Árnason, fjármálastjóri Controlant, og Gísli Herjólfsson, forstjóri íslenska hátæknifyrirtækisins.

FRÉTTABLAÐIÐ/ERNIR

300

Áætlanir Controlant gera ráð fyrir að starfsmenn félagsins verði um 300 talsins í árslok en í byrjun síðasta árs voru þeir um 50.

Guðmundur segir að Controlant geri ráð fyrir að þessi vöxtur í ráðningum á nýju starfsfólki verði að meirihluta hér á landi en félagið sé hins vegar áfram að byggja upp starfsemi sína í Bandaríkjunum og Evrópu.

Afar lítil viðskipti hafa verið með hlutabréf í Controlant að undanförunum en undir lok síðasta mánaðar seldu Akta sjóðir, samkvæmt heimildum Markaðarins, lítinn hluta bréfa sinna í félaginu á genginu 7 þúsund krónur á hlut – hlutafé félagsins er samtals 5,4 milljónir að nafnvirði – sem metur það því á um 38 milljarða króna. Talsverð spurn hefur verið eftir bréfum í Controlant en að sögn kunnugra hefur hins vegar verið litill áhugi á meðal hluthafa að selja og benda sumir á að algengt sé verðmiði sambærilegra erlendra fyrirtækja, sem eru í jafn miklum vexti, sé um 20 til 30 sinnum tekjur þeirra.

Síðustu stóru viðskiptin með bréf í Controlant voru þegar sjóðurinn Frumtak I, sem fjárfesti fyrst í fyrir-

tækinu 2011, seldi í nóvember á liðnu ári rúmlega 11 prósentu hlut sinn fyrir um 2 milljarða. Miðað við þá sölu, sem var á genginu 3.200 krónur á hlut, var virði Controlant metið á 17 milljarða en á svipuðum tíma áttu sér einnig stað minni viðskipti sem fóru fram á lítilllega hærra gengi.

Á aðalfundi Controlant voru gerðar breytingar á stjórn félagsins en Ásthildur Otharsdóttir, sem hætti í stjórn Marels fyrr á árinu eftir að hafa verið stjórnarformaður í sjóð ári, kemur ný inn og verður jafnframt stjórnarformaður en hún er í dag meðeigandi og fjárfestingastjóri hjá Frumtaki Ventures. Þá hefur Jørgen Rugholm, sem hefur starfað og verið meðeigandi hjá ráðgjafafyrirtækinu McKInsey í Danmörku í nærri 30 ár, einnig bæst við í stjórn Controlant en þau Svana Gunnarsdóttir, framkvæmdastjóri Frumtaks, og Ingi Guðjónsson, fjárfestir og einn eigenda Lyfju, hafa á sama tíma farið úr henni. Aðrir stjórnarmenn eru Trausti Þórmundsson, Frosti Ólafsson og Kristín Friðgeirsdóttir.

Í árslok 2020 var sjóðurinn Frumtak II stærsti eigandi Controlant með 12,9 prósentu hlut en aðrir helstu hluthafar félagsins eru fjárfestingafélagið Stormtré, sem er í eigu Hreggviðs Jónssonar, eignarhaldsfélagið Lira, sem er í eigu hjónanna Halldóru Baldvinsdóttur og Valdimars Bergstað, og félagið Kaskur, sem er í eigu Inga Guðjónssonar. Þá fer Gísli Herjólfsson, forstjóri Controlant, með um 3 prósentu hlut. ■

MARKAÐURINN

ÚTGÁFUFEÐLAG Torg., Kalkofnsvegur 2, 101 Reykjavík, sími 550 5000

Netfang ritstjorn@markadurinn.is | Sími 550 5051

Ritstjóri Hörður Egiðsson hordur@frettabladid.is

Netfang auglýsingadeildar auglysingar@frettabladid.is Veffang frettabladid.is

Ein elsta starfandi bókaútgáfa landsins er til sölu.

Bókaútgáfan Setberg hefur verið í eigu sömu fjölskyldu frá 1950. Fyrirtækið hefur sérhæft sig í útgáfu barnabóka síðustu ár og hefur velta verið á bilinu 30-50 m.kr.

Árlega eru gefnir út um 20 titlar, að mestu þýðingar á erlendum titlum og er dreifing góð í bókabúðir og helstu verslanir. Síðasta rekstrarár útgáfunnar var mjög gott og eru ágætis horfur framundan með nýjum möguleikum í rekstri.

KONTAKT
FYRIRTÆKJARÁÐGJÖF

kontakt@kontakt.is | 414 1200 | www.kontakt.is

Samtvinna Vörð við Arion banka

helgivið@frettabladid.is

Arion banki mun með haustinu hefja vinnu við að samtvinna tryggingafélagið Vörð við rekstur bankans. Vörður mun þó áfram starfa sem sjálfstætt félag undir sínu vörumerki en starfsemin flyst í Borgartún 19 með haustinu. „Við erum að hrinda af stað sókn á tryggingamarkaði. Þetta er að okkar mati farsælasta leiðin til að þess,“ segir Benedikt Gíslason, bankastjóri Arion banka, í samtali við Markaðinn.

Bankinn keypti Vörð fyrir um fimm árum. Á þeim tíma hefur markaðshlutdeildin aukist úr 14,6 prósentum í 17 prósent.

Hann segir að erlendis hafi þau tryggingafélög vaxið mest á undanförunum árum sem séu annað hvort í eigu banka eða í nánun samstarfi við banka. Horft sé meðal annars til árangurs DnB en eftir að norsk bankinn fór að bjóða tryggingar samhliða annarri fjármálaþjónustu jókst markaðshlutdeildin frá því að vera fremur lítil í um fjórðung.

Benedikt Gíslason, bankastjóri Arion banka.

Benedikt segir að árangur slíks samstarfs megi þakka að starfsfólk í útibúum veiti nú í æ meira mæli virðisaukandi þjónustu en ekki hefðbundin afgreiðslustörf. Jafnframt skipti stafrænar dreifileiðir meira máli og slagkraftur þeirra sé meiri þegar þær séu samnýttar. „Arion appið fær um 26 milljónir heimsóknna á ári og það mun auka sýnileika á vörufraumbóði Varðar verulega,“ bendir hann á.

„Bankinn hefur ágæta yfirsýn yfir hvaða vörur henta hverjum viðskiptavini. Við stefnum á að fjölga viðskiptavinum beggja félaga, Arion banka og Varðar, en sóknin verður þó fyrst og fremst á vettvangi Varðar. Samstarfið skapar tækifæri til að auka tryggð

og styrkja samband okkar við viðskiptavini. Þeir munu því njóta góðs af því að hafa þessa þjónustu á sömu hendi,“ segir Benedikt.

Samstarf Arion banka við Vörð verður að mörgu leyti sambærilegt samstarfinu við sjóðastýringuna Stefnir. „Við nýtum styrk samstarðunnar. Þannig hefur Stefnir getað stækkað án þess að glíma við vaxtarverki sem tengjast innviðum. Sömu tækifæri felast í nánara samstarfi við Vörð. Tryggingafélagið mun geta vaxið án þess að glíma við vaxtarverki,“ segir hann.

Um 100 starfsmenn vinna hjá Vörð. „Það verður áskorun að koma öllu starfsfólkinu fyrir í Borgartúnu. Við munum þurfa að horfa á skipulagið heildrænt og finna lausnir hvað það varðar. Það er eitt af verkefnum næstu vikna. Það kemur sér vel að við höfum unnið að endurbótum á höfuðstöðvunum til að styðja við opið skrifstofurými og frjálst sætaval. Auk þess mun starfsfólk okkar nýta fjarvinnu í auknum mæli og þannig getum við bætt sætanýtinguna í húsinu,“ segir Benedikt. ■

Walk-in N

Öryggi og vellíðan

Stílhrein sturta.

Sturtubotn fánlegur í mörgu stærðum og litum.
Sturtuveggur með væng. 8mm hert öryggisgler.

Ármúli 31 | 588 73 32 | i-t.is
Virka daga 9-18 | Laugardaga lokað

**INNRETTINGAR
& TÆKI**

Mikil spurn eftir ódýrum bréfum Íslandsbanka

Þorsteinn Friðrik Halldórsson
tfh
@frettabladid.is

Hörður Ægisson
hordur
@frettabladid.is

Búist er við gríðarlegri umframeftirspurn í hlutfjárútboði Íslandsbanka sem hófst í byrjun þessarar viku. Hana má einkum rekja til hagstæðrar verðlagningar í samamburði við Arion banka.

Hagstæð verðlagning á hlutum í Íslandsbanka, sem felur í sér verulegan afslátt ef miðað er við gengi bréfa Arion banka, er líklegt til að skila sér í gríðarlegri umframeftirspurn í hlutfjárútboði bankans sem hófst í byrjun þessarar viku.

Í útboðinu er leiðbeinandi verð á bilinu 71 til 79 krónur á útboðshlut. Hlutféð er þannig selt á genginu 0,77 til 0,85 af bókfærðu eigin fé bankans í lok fyrsta ársfjórðungs. Ef hlutféð verður selt á genginu 0,81 og ef gengi bréfa Arion banka er notað sem viðmið – gengið samsvavar því að markaðsvirði bankans sé um 1,25 af bókfærðu eigin fé – þá nemur afslátturinn sem er gefinn í útboðinu á bréfum Íslandsbanka ríflega 50 prósentum.

Markaðurinn hefur heimildir fyrir því að á kynningarfundum sem Kvika eignarstýring stóð fyrir í vikunni – móðurfélagið Kvika banki er á meðal þeirra ráðgjafa sem koma að útboðsferlinu – hafi komið fram að á meðal ráðgjafa sé samhljómur um að hægt sé að réttlæta 25 prósentu hærri verðlagningu á Íslandsbanka heldur en efri mörk verðbilsins kveða á um. Efri mörk verðbilsins eru sem fyrr segir 79 krónur á hlut. Byggist matið meðal annars á þeim arðsemismarkmiðum sem Íslandsbanki hefur sett.

Stjórnendur bankans hafa gefið út að markmið hans sé að skila arðsemi eigin fjár á bilinu 8 til 10 prósent fyrir árið 2023 og yfir 10 prósent til lengri tíma. Hagnaður bankans á fyrsta ársfjórðungi nam 3,6 milljörðum sem jafngilti 7,7 prósentu arðsemi á ársgrundvelli.

Þá hefur einnig komið fram á kynningarfundum með fjárfestum að virðisbreytingar á útlánasafni bankans hafi verið jákvæðar í apríl og maí. Ólíkt Arion banka og Landsbankanum bókfærði Íslandsbanki engar jákvæðar virðisbreytingar á útlánasafni sínu í síðasta árshlutauppgjöri.

Viðmælendur Markaðarins á fjármálamarkaði eru á einu máli um að verðlagning bankans sé mjög hagstæð. Þó reyndist erfitt að finna viðmælendur sem voru tilbúnir að tjá sig undir nafni. Fjöldmörg fjármála-fyrirtæki koma að útboðinu með einum eða öðrum hætti og er þeim óheimilt að tjá sig opinberlega um útboðið í ákveðinn tíma.

„Miðað við viðbrögðin á fyrsta degi útboðsins er óhætt að segja að markaðurinn sé að taka verðlagningunni mjög vel,“ segir einn af viðmælendum Markaðarins sem starfar á fjármálamarkaði.

Sama dag og útboðið hófst tilkynntu Bankasýsla ríkisins og Íslandsbanki að borist hefðu áskriftir fyrir öllum hlutum sem eru í boði í útboðinu, eða fyrir samantlagt meira en 50 milljarða króna.

Þessa miklu eftirspurn á fyrsta degi má einnig rekja til fyrirkomulagsins en útboðið er byggt upp þannig að það er hvati fyrir fjárfesta að skrá sig snemma fyrir sem stærstum hlut og á herra enda verðbilsins.

Tveir erlendir fjárfestingarsjódir, Capital World Investors og RWC Asset Management, og íslensku lífeyrissjóðirnir Gildi og LIVE, eru hornsteinsfjárfestar í útboðinu.

Capital Worlds Investors er hluti af bandaríska fjárfestingarísanum Capital Group sem er annar stærsti hluthafinn í Marel. Sjóðir á vegum samstæðunnar, sem byrjuðu fyrst að fjárfesta í Marel voru 2018, eiga samtals 8,7 prósentu hlut í íslenska

Lágmarksupphæðin sem almennir fjárfestar geta skráð sig fyrir hefur aldrei verið eins lág í hlutfjárútboðum eftir fjármálahrunið.

FRÉTTABLAÐIÐ/SIGTRYGGUR ARI

Útboðið kostar meira en tvo milljarða

Heildarkostnaður Íslandsbanka vegna tóku hlutabréfa bankans til viðskipta í Kauphöllinni er áætlaður 750 milljónir króna. Þetta kemur fram í lýsingu hlutfjárútboðsins.

Kostnaðurinn hlýst af yfirferð og staðfestingu lýsingarinnar, þar á meðal vegna yfirvinnu starfsmanna, kostnaði við tóku hlutanna til viðskipta hjá Nasdaq Iceland, þóknunum til ráðgjafa auk annars kostnaðar sem tengist beint tóku hlutabréfanna til viðskipta.

Söluþryggingarþóknun, aðrar þóknunir og kostnaður sem greiddur verður af ríkissjóði í tengslum við útboðið er áætlaður um 1.378 milljónir króna.

Samanlagður kostnaður Íslandsbanka og ríkissjóðs nemur því meira en 2 milljörðum króna.

Hreint andvirði til seljanda er áætlað kr. 41.236 milljónir að því gefnu að útboðsverð verði miðpunktur útboðsgengisbils, fjöldi hlutabréfa sem seldur verði sé miðpunktur milli 25 % og 31,8% af útgefnum hlutum í bankanum og heimild til að selja fleiri hlutabréf sé ekki nýtt.

hátækniyfirtækinu, samkvæmt upplýsingum frá greiningarfyrirtækinu Morningstar.

Aðrir erlendir fagfjárfestar munu taka þátt í lokuðu útboði og búast viðmælendur Markaðarins við því að eftirspurnin verði töluverð.

Nær þriðjungur af seldu hlutfé Íslandsbanka verður ráðstafað til hornsteinsfjárfestanna og viðmælendur Markaðarins telja að mjög stórum hluta af útboðinu verði ráðstafað til almennra fjárfesta. Upphæðin geti jafnvel numið 20 milljörðum króna, eða hátt í 40 prósentum af hámarksstærð útboðsins. Er því viðbúið að fagfjárfestar, aðrir en hornsteinsfjárfestarnir fjórir, fái mun minni hlut en þeir vilja.

Í tilboðsbók A, sem ætluð er almennum fjárfestum, er tekið við

áskriftum að fjárhæð 50 þúsund til 75 milljónir króna en áskriftir sem nema meira en 75 milljónum króna fara í tilboðsbók B.

„Það má búast við gríðarlegri umframeftirspurn í þessu útboði og þar af leiðandi verulegum skerðingum,“ segir einn viðmælendi.

Lágmarksupphæðin sem almennir fjárfestar geta skráð sig fyrir hefur aldrei verið eins lág í hlutfjárútboðum eftir fjármálahrunið. Er það í samræmi við yfirlýst markmið Bjarna Benediktssonar fjármálaráðherra um að ýta undir þátttöku almennings í útboðinu. Þá verður leitast eftir því að skerða ekki áskriftir sem eru lægri en ein milljón króna.

Áætlað markaðsvirði bankans í útboðinu er því um 150 milljarðar króna að því gefnu að verð á útboðshlut verði við miðju leiðbeinandi verðbils. Ríkissjóður, eigandi bankans, mun að lágmarki selja 25 prósentu hlut en að hámarki 35 prósent. Ef ríkissjóður nýtir heimildina til fulls getur hann aflað 50 milljarða króna sem jafngildir um 15 prósentum af lánsfjárförf hans í ár en samkvæmt fjárlögum nemur hún ríflega 350 milljörðum króna.

Góð skilyrði fyrir bankasölu

Viðmælendur telja að skilyrði fyrir sölu ríkissjóðs á Íslandsbanka séu mjög hagfelld og vísa til þess að lágvaxtaumhverfið hafi beint fjármagnni inn á hlutabréfamarkaðinn og þrýst upp hlutabréfaverði.

„Þótt Seðlabankinn hafi hækkað vexti um 25 punkta þá er búist við frekar mildum vaxtaákvörðunum næstu mánuði. Við verðum því enn með tiltölulega lága vexti í sögulegu samhengi og það mun áfram beina fjármagnni inn á markaðinn,“ segir einn viðmælendi.

Þöluandvirði í útboði Íslandsbanka

Verð á hlut	25%	35%
71 króna	32 milljarðar	45 milljarðar
75 krónur	34 milljarðar	48 milljarðar
79 krónur	36 milljarðar	53 milljarðar

Þá kemur sér einnig vel að íslenski hlutabréfamarkaðurinn var tekinn inn í vaxtamarkaðavísitölu MSCI í lok maí. Fjármagnsflæði inn á markaðinn hefur að einhverju leyti vegið upp á móti söluþrýstingnum sem skapast þegar innlendir fjárfestar selja hlutabréf til að búa sig undir þátttöku í útboði Íslandsbanka.

Eins og greint var frá í Markaðinum í gær hafa þrjár nýir erlendir vísitölusjódir, sem fjárfesta einkum í hlutabréfum félaga á vaxtarmörkuðum (e. frontier markets), bæst við hluthafahóp Arion banka á undanförunum dögum en Ísland var formlega tekið inn í vísitölu MSCI þann 28. maí síðastliðinn.

„Hin hliðin er sú að fjárfestar munu líklega fá minna í útboðinu en þeir vilja og þá sitja þeir uppi með lausafé sem þeir vilja ráðstafa aftur inn á markaðinn.“

Markaðsvirði hlutabréfa í Kauphöllinni nam um 1.798 milljörðum króna í apríl og hafði hækkað um 15 prósent frá áramótum. Hlutfall þess af vergri landsframleiðslu er 61 prósent en þá á eftir að taka skráningu Síldarvinnslunnar og skráningu Íslandsbanka með í reikninginn. Ef markaðsvirði Síldarvinnslunnar og Íslandsbanka er bætt við nemur hlutfallið rétt tæplega 70 prósentum.

Til samanburðar var það 37 prósent í apríl 2020 miðað við landsframleiðsluna árið á undan og 38 prósent í sama mánuði árið 2019. ■

Rökrétt skref að Solid Clouds fari á markað

Solid Clouds, sem er sérhæft í herkænsku- og hlutverkaleikjum, stefnir á að gefa út tölvuleiki á þriggja ára fresti. Hluti viðskiptamóðelsins er að stytta þann tíma sem það tekur að þróa leiki.

helgivifill@frettabladid.is

Solid Clouds, sem fjárfest hefur fyrir um milljarð í tæknigrunni til framleiðslu fjölspilunarleikja, stefnir á skráningu á First North-hliðarmarkaðinn í sumar. Stefán Gunnarsson, meðstofnandi og forstjóri Solid Clouds, segir að horft sé til þess að selja um það bil 25-30 prósent hlut í fyrirtækinu til að fjármagna gerð tölvuleikja en næsti tölvuleikur félagsins mun koma út um mitt næsta ár. Ekki sé hægt að gefa upp hve stórt útbúið verði að svo stöddu. „Hluthafar eru 172. Þetta er því skynsamlegt næsta skref í sögu félagsins,“ segir hann.

Á meðal hluthafa Solid Clouds eru, fjárfestingafélagið Kjölur sem leiddi fjármögnun GreenQloud, Sigurður Arnljótsson, einn af stofnendum CCP, Brimgarðar sem er í eigu fjölskyldunnar sem á heildversluna Mata en hún fjárfesti líka í CCP, og Silfurberg sem er í eigu hjónanna Friðriks Steins Kristjánssonar og Ingibjargar Jónsdóttur en þau hafa fjárfest umtalsvert í sprotum. Erlendu leikjafjárfestarnir Sisú Game Venture og Vilano Capital eru jafnframt á meðal hluthafa.

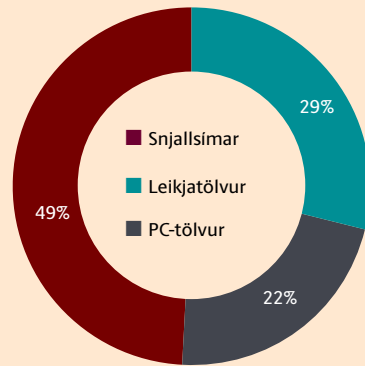
Það tók fjögur ár að þróa fyrsta fjölspilunartölvuleik fyrir tækisins, Sovereign Space, en stefnt er að því að það muni taka eitt og hálf ár að ljúka við gerð næsta leiks sem ber nafnið Frontiers. „Við viljum gefa út tölvuleiki á þriggja ára fresti. Það dregur úr áhættu í rekstri að hafa nokkra tekjustofna í stað þess að treysta á einn tölvuleik og eykur það verðmæti fyrirtækisins. Hluti af viðskiptamódeli okkar er að flýta þeim hraða sem það tekur að þróa leiki,“ segir Stefán.

Solid Clouds er sérhæft í herkænsku- og hlutverkaleikjum. Tekjur af þeim eru hvað mestar að meðaltali á hvern spilara. „Við erum ekki geimleikjafyrirtæki, jafnvel þótt fyrstu tveir leikirnir séu af þeim tög. Við erum leikjafyrirtæki. Sá næsti verður ævintraleikur,“ bætir hann við.

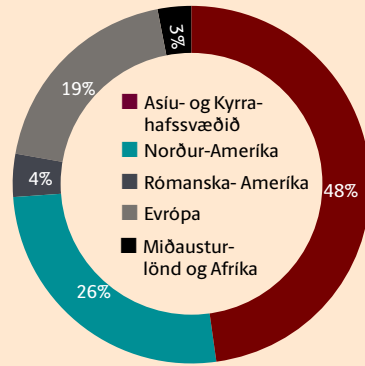
Áætlað er að tekjurnar verði 1,6 milljarðar króna árið 2022 og um 4,4 milljarðar króna ári síðar. Reiknað er með því að hagnaður fyrir fjármagnsliði og skatta verði 173 milljónir á næsta ári, samkvæmt fjárfestakynningu sem Markaðurinn hefur undir höndum.

Stefán segir að Sovereign Space hafi að mörgu leyti gengið vel og vakið athygli. „PC Gamer, virtur fjölmiðill um tölvuleiki, sagði til dæmis að leikurinn væri einstakur í sínum flokki. Vandinn var að tekjur á hvern spilara voru

Spilun eftir tækjum

Tekjur eftir svæðum

ad meðaltali 60 sent á dag – sem er ágætt – nema hvað sumir keppnautar okkar voru að fá töluvert meiri tekjur. Við höfum því breytt tekjumódeli Frontiers og byggir það á módeli tekjuhæstu leikja sem fá allt að þrjú Bandaríkjadali á dag að meðaltali frá notendum. Við teljum að fyrstu útgáfur Frontiers muni fá 1,6 Bandaríkjadali að meðaltali greiddar frá spilurum en stefnan er svo sett á þrjú dali,“ segir hann.

Starfsmenn Solid Clouds eru nú 17 auk erlendra verktaka en stefnt er á að fjöldinn verði 25 á næsta ári. „Ekki er horft til þess að fjölga starfsfólki hröðum skrefum með hlutfjárúkningunni,“ segir hann.

Leikjamaarkaðurinn hefur vaxið um tíu prósent á ári á undanförunum árum. „Það sér ekki fyrir endann á þeim vexti á næstu tveimur áratugum. Sifell fleiri spilarar bætast í hópinn,“ segir Stefán. Leikjainnauðurinn veltir nú meira en tónlist og kvikmyndahús til samans. „Næst mun leikjainnauður taka fram úr sjónvarpinu,“ segir hann.

Leikjainnauðurinn velti um 175 milljörðum Bandaríkjadala í fyrra. Um 49 prósent af tekjunum má rekja til snjallsíma, 22 prósent til PC-tölvu og 29 prósent til leikjötölvu. „Frontiers verður í boði fyrir snjallsíma og PC-tölvur. Það er um 71 prósent af kökunni,“ segir Stefán.

Markaðurinn sem sótt er á er 15 milljarðar Bandaríkjadali að stærð og einblint er á spilara frá Vesturlöndum til að byrja með. „Það eru feikileg tækifæri framundan,“ segir hann. ■

Stofnendur Solid Clouds, Stefán Björnsson fjármálastjóri og Stefán Gunnarsson framkvæmdastjóri. FRÉTTABLAÐIÐ/ERNIR

Skattahvatar og skráning sprota á markað gætu valdið straumhvörfum

„Nýlegir skattahvatar og ef vel gengur að skrá nokkurn fjölda frumkvöðlafyrirtækja í Kauphöll mun saman valda straumhvörfum í nýsköpun á Íslandi,“ segir Stefán Björnsson, meðstofnandi og fjármálastjóri Solid Clouds. „Við eigum að geta þrefaldað eða fjórfaldað tækniiðnað hér á landi miðað við umsvifin á hinum Norðurlöndunum,“ bætir hann við.

Bjarni Benediktsson fjármálaráðherra kom því til leiðar að einstaklingar sem fjárfesta í sprotafyrirtækjum sem uppfylla tiltekin skilyrði fyrir allt að 15 milljónir króna geta lækkað tekjustofn sinn um 75 prósent af fjárhæðinni. „Það þýðir að þeir sem borga tekjuskatt geta fengið um 28 til 35 prósent af fjárfestingunni til baka í formi skattaafsláttar. Með þessum aðgerðum er ríkið að leggja sitt af mörkum til að draga úr áhættunni sem fólgin er í að leggja fé í sprotafyrirtæki,“ segir fjármálastjóriinn.

Stefán segir að þau lönd sem vilji ná langt í nýsköpun – enda sé hagkerfur sem byggja á náttúruauðlindum sniðinn þróngur stakkur – bjóði mörg hver upp á umtalsverðan stuðning við nýsköpunarfyrirtæki. Það geri til dæmis Bretar sem hafa náð miklum árangri á undanförunum árum.

Bretar byggja stuðning sinn á þremur stöðum, að hans sögn. Óflugum tæknipróunarsjóði, endurgreiðslum af kostnaði við rannsóknir og þróun og að fjárfestar geti fengið í sumum tilvikum allt að 87,5 prósent af fjárfestingum í sprotafyrirtækjum til baka í formi skattaafsláttar. „Á síðustu árum

hefur Bretland siglt fram úr öðrum Evrópuþjóðum þegar lítið er til fjárfestinga í ungum tæknifyrirtækjum. Fjárfestingarnar eru meiri en hjá Frakklandi og Þýskalandi til samans,“ segir Stefán.

Hann segir að 60 prósent af þeim sem fjárfesti í sprotafyrirtækjum í Bretlandi séu einstaklingar, yfirleitt efnaðir, en aðeins 17 prósent af fjárfestingunni komi frá vísisjóðum. Eins fari fyrirtæki tiltölulega snemma á markað þar í landi.

Önnur lönd eins og Svíþjóð hafi beitt markaðslausnum til að örva fjárfestingu í nýsköpun. „Á undanförunum árum hafa 60-90 fyrirtæki á ári verið skráð á First North-markaðinn í Svíþjóð. Þau hafa oft engar tekjur eða eru ekki farin að skila hagnaði. Þeim sem greiða í sænska lífeyrissjóði er boðið að leggja lítinn hluta af sparnaðinum í vaxtarfyrirtæki. Slíkt getur gefið betri ávöxtun og frumkvöðlafyrirtæki fylgja oft ekki sömu verðsveiflum á hlutabréfaverði og hefðbundin rekstrarfyrirtæki. Ef okkur mun vegna jafn vel og Svíþjóð að þessu leyti ætti að vera hægt að skrá þrjú til fjögur sprotafyrirtæki á ári í Kauphöllina,“ segir Stefán.

Forstjóri og fjármálastjóri Solid Clouds tóku þátt í fyrsta hlutfjárútboði CCP tölvuleikjaframleiðandans. Þeir hefðu kosið að fleiri nýsköpunarfyrirtæki hefði farið á markað. „Skráning á markað gerir það sömuleiðis að verkum að fjárfestar geta losað um hagnað og fjárfest í öðrum frumkvöðlafyrirtækjum og koma þannig hringrás af stað. Það er mikilvægt fyrir nýsköpunarumhverfið,“ segir Stefán.

Sigurlína er stjórnarformaður Solid Clouds

Sigurlína Valgerður Ingvadóttir er stjórnarformaður Solid Clouds. Hún er fyrrverandi framleiðandi tölvuleiksins FIFA sem þróaður er af Electronic Arts en hún styrði áður framleiðslu tölvuleiksins Star Wars Battlefront og hefur unnið fyrir CCP. Ólafur Andri Ragnarsson, sem stofnaði meðal annars Betware sem selt var til Novomatic árið 2013 fyrir um þrjú milljarða og leikjafyrirtækið Raw fury í Svíþjóð, er varaformaður. Aðrir í stjórninni eru Eggert Árni Gíslason, sem fjárfesti meðal annars í CCP og er framkvæmdastjóri Mata, Guðmundur Ingi Jónsson, annar eigandi Kjalar sem fjárfesti meðal annars í GreenQloud sem selt var á 5,3 milljarða til NetApp og Svanhvít Friðriksdóttir, sérfræðingur í almannatengslum og markaðssetningu.

Telja að gjaldeyrisflæði hagkerfisins verði neikvætt á árinu

thg@frettabladid.is

Gjaldeyrisflæði hagkerfisins verður neikvætt um 26 milljarða króna á þessu ári, ef marka má nýlega greiningu Viðskiptaráðs. Til grundvallar greiningunni liggur spá Seðlabankans um viðskiptahalla þjóðarbúsins og sú forsenda að gjaldeyriskaup lífeyrissjóða fari aftur í sitt hefðbundna far. „Þar togast á annars vegar minni þörf til eignadreifingar erlendis þar sem hlutfall erlendra eigna hefur hækkað og hins vegar að sjóðirnir hafa stækkað mikið á síðustu misserum,“ segir í umfjöllun

un Viðskiptaráðs, sem var send til aðildarfélaga fyrr í vikunni.

Viðskiptaráð gerir ráð fyrir að Seðlabankinn verði hlutlaus í inngrípum á gjaldeyrismarkaði á árinu. Jafnframt er lítið svo á að innstreymi erlends fjármagns snúist við og verði óvenju mikið: „Þegar þessir liðir eru teknir saman sést að enn vantar 26 milljarða króna annars konar gjaldeyrisinnstreymi til að jafna gangi upp. Athuga skal að hin árin hefur þessi liður verið neikvæður svo að ef þessi sviðsmynd á að ganga upp þarf að koma óvenju mikill styrkingarþrýstingur úr

Konráð Guðjónsson, hagfræðingur og aðstoðarframkvæmdastjóri Viðskiptaráðs.

öðrum áttum, hvort sem það er vegna erlendra lántöku eða viðskipta bankanna,“ segir í greiningunni.

Meðal annarra umfjöllunarefna Viðskiptaráðs er hvort hagkerfið

standi undir frekari styrkingu krónunnar. Viðbendingar hafi verið um að krónan hafi verið of sterk frá sumri 2017 og fram til haustsins 2018, en þá birtist mikill fjöldi frétta um vandræði útflutningsgreina. Rekstrarvandi WOW Air komst þá í háamæli, sem leiddi til þess að krónan veiktist um 11 prósent á síðustu mánuðum ársins 2018.

Viðskiptaráð bendir á að þrátt fyrir allt sé gengi krónunnar í dag um 7 prósentum yfir jafnvægisraungengi hagkerfisins samkvæmt mati Seðlabankans. Jafnvægisraun-

gengi er það gengi sem talið er samræmast ytri stöðugleika íslenska hagkerfisins.

„Enn fremur er margt óljóst um gjaldeyrisflæðið og miðað við framangreinda sviðsmynd er ekki endilega augljóst að það verði sérstakur styrkingarþrýstingur á yfirstandandi ári. Þá er ótalin sú staðreynd að í samhengi við framleiðni er launakostnaður hér sögulega hár í samanburði við viðskiptalönd, sem varpar ljósi á samkeppnishæfnina sem sýnir að lítil innstæða er fyrir frekari styrkingu,“ segir Viðskiptaráð. ■

Skotsilfur

Kvik stjórn

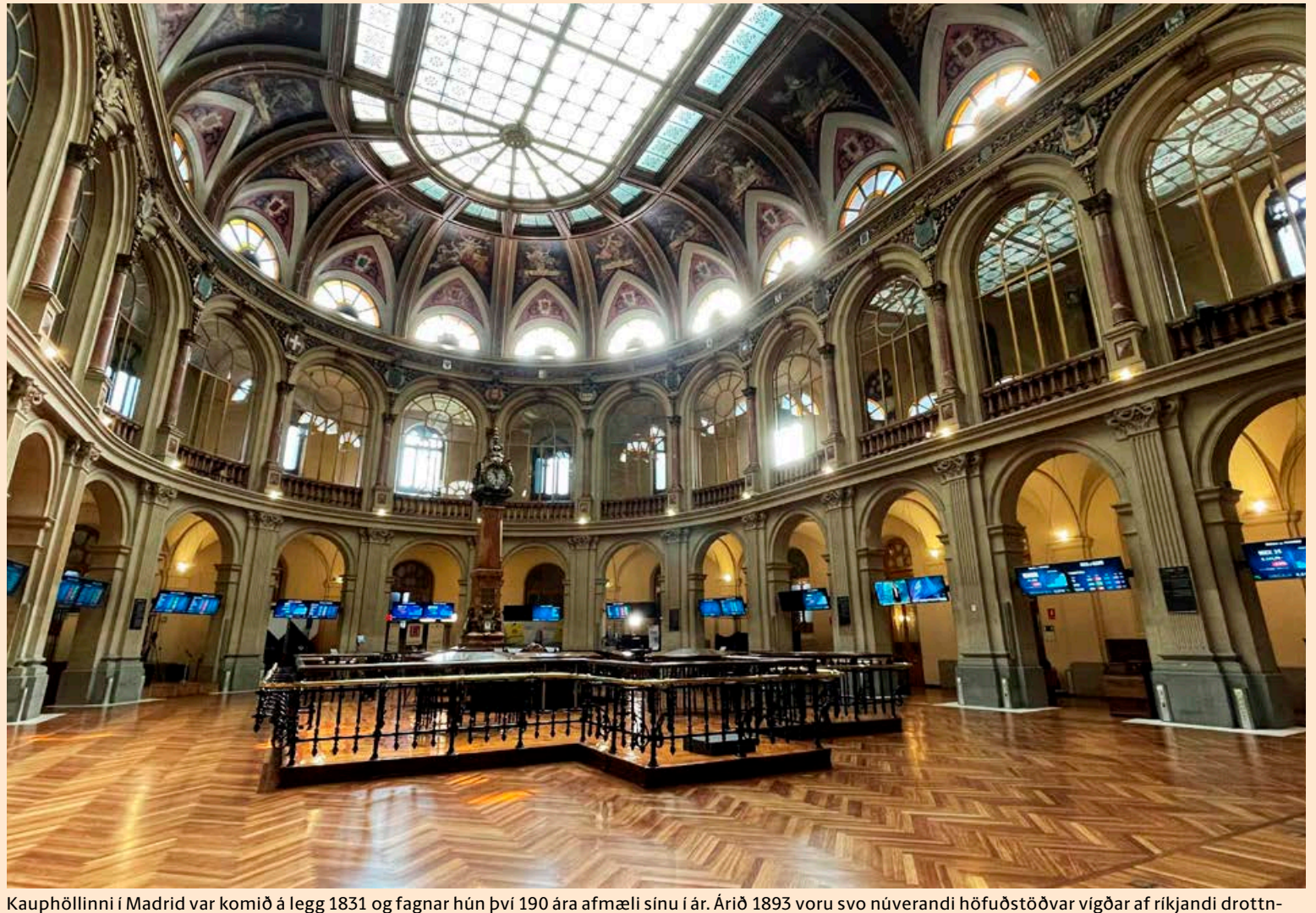
Kristín Friðgeirsdóttir

fjármálastjóri Sýnar.

Sýn greindi í gær frá því að Kristín Friðgeirsdóttir hefði verið ráðin fjármálastjóri

félagsins og ekki leið á löngu þar til Kvika tilkynnti að Kristín hefði sagt sig úr stjórn bankans vegna nýja starfsins. Nú þegar samruni TM og Kviku er genginn í gegn er sameinað félag knúð til að boða til nýs hluthafafundar svo að unnt sé að fá nýjan stjórnarmann í stað Kristínar. Aðeins tveir mánuðir eru síðan ný fimm manna stjórn var kjörin til að leiða félagið eftir sameininguna. En hvers vegna getur Kvika ekki kallað inn varamann? Annar varamaðurinn, Inga Björg Hjaltadóttir, sagði sig einnig úr stjórninni í maí vegna skuldbindinga í öðrum störfum og kvaðir um kynjahlutföll koma í veg fyrir að hinn varamaðurinn, Sigurgeir Guðlaugsson, geti fyllt í skarðið. Ekki verður komist hjá öðru stjórnarkjöri en Kvika hefði helst viljað spara sér ómakðið. ■

Spænska kauphöllin fagnar 190 ára afmæli á árinu

Kauphöllinni í Madrid var komið á legg 1831 og fagnar hún því 190 ára afmæli sínu í ár. Árið 1893 voru svo núverandi höfuðstöðvar vígðar af ríkjandi drottningu þess tíma, hinni austurrísku Maríu Kristínu. Úrvalsvísitala spænska markaðarins (ES35) hefur hækkað um 18 prósent á einu ári. FRÉTTABLAÐIÐ/EPA

Opinber fjármál undir þrýstingi

Anna Hrefna Ingimundardóttir,

forstöðumaður efnahagsviðs Samtaka atvinnulífsins.

Opinberum fjármálum þróaðra ríkja hefur undið fram með merkilega áþekkingu hætti síðastliðna öld. Umsvifin hafa almennt aukist og síhækkandi hlutfall opinbers fjárfrennur til tilfærslukerfa, þ.e. ýmiss konar bóta. Þá hafa kröfur haldið áfram að aukast um bætt gæði og aukid umfang opinberrar þjónustu. Einnig hefur almennt hægt á hagvexti og framleiðni í iðnríkjum undanfarna áratugi og horfur eru á að sú þróun haldi áfram samhliða hækkingu lífaldri. Samneyslan eykst stöðugt á meðan fyrirséð er að hlutfallslega færri vinnandi hendur munu standa undir henni.

Opinber fjármál eru af þessum sökum undir sífellu meiri þrýstingi. Þróunin hefur orðið mörgum ríkjum hvatning til að styrkja umgjörð fjármálanna með því að þróa aðferðir sem stuðla að auknu aðhaldi, meira gagnsæi og aukinni framsýni þegar kemur að meðföllum almannaþjónu. Úrlausnarefnin geta verið flókin og vírst ófyrirstíganleg, en hægt er að draga lærdóm af reynslu annarra ríkja og taka sér til fyrirmyndar það sem vel hefur heppnast annars staðar. Flest þróuð ríki eru komin lengra á veg en Ísland í þessum efnun.

Langtímaáskoranir

Víða erlendis er það sjálfsgöð krafa af hálfu skattgreiðenda að hægt sé að sýna fram á ávinning af ráðstöfun skattfjár, að stjórn mála- og embættismenn séu látnir sæta ábyrgð í sínum störfum og að tryggt sé að hin viðamiklu opinberu kerfi séu rekin með sjálfbærum hætti. Á Íslandi er umræðan önnur. Kröfur

um aukin útgjöld til ýmissa málaflokka eru stanslausar án þess þó að gerð sé sú krafa að árangurinn sé metinn samhliða. Til að úr þessu megi bæta þarf að eiga sér stað skýr stefnumótun og skipulögð greiningarvinna sem miðlað er til þingheims og almennings á skiljanlegan máta.

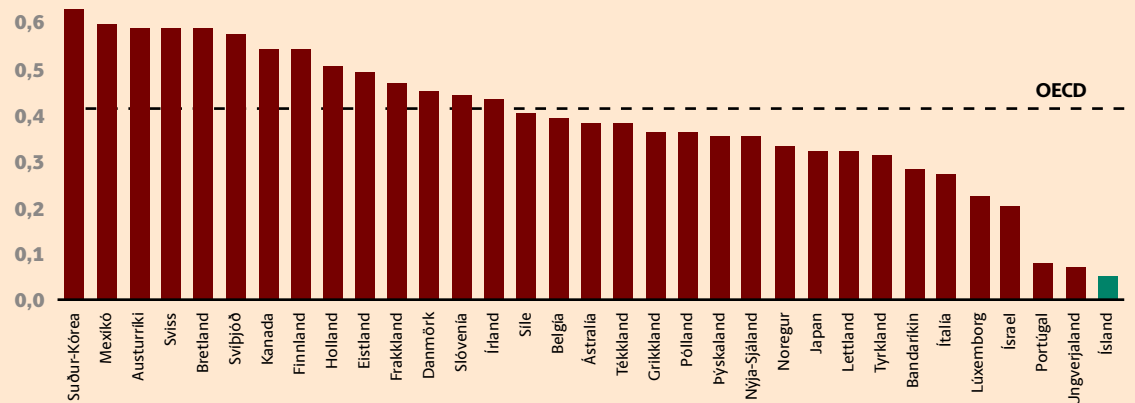
Ekki þarf aðeins að greina skammtímaáhrif af verkefnum hins opinbera heldur einnig hvernig fyrirséð er að fjármagna eigi þau kerfi og réttindi sem til staðar eru horft áratugi fram í tímann. Nýverið birti fjármála- og efnahagsráðuneytið í fyrsta sinn áætlun um langtímahorfur í efnahagsmálum og opinberum fjármálum til 30 ára. Slík greining er verulega til bóta en hún leiðir í ljós að miðað við gefnar forsendur verði heildarafkoma hins opinbera neikvæð frá 2026 til loka tímabilsins. Vissulega ríkir óvissa um gefnar forsendur, en móta þarf viðbragðsáætlanir engu að síður. Alþingi tekur hins vegar ekki til umfjöllunar greiningar á sjálfbærni ríkisfjármála til lengri tíma lítið, þó þá sé nú fjallað um fjármálaáætlun ríkisstjórnarinnar sem tekur til fimm ára tímabils. Flest önnur lönd innan OECD ræða sjálfbærni ríkisfjármála á þingi.

Fyrsta skrefið af mörgum

Í kjölfar fjármálaáfallsins 2008 hófst vinna með Alþjóðagjaldeyrissjóðnum sem leiddi að endingu til laga um opinber fjármál sem tóku gildi 2016. Lögunum er meðal annars ætlað að skýra stefnumótun yfirvalda og tengja fjárveitingar saman við árangursmat svo gera megi upplýstar umbætur á opinberum rekstri. Lagasetningin var framfaraskref. Enn skortir þó á að fyrir liggja skýrir árangursmælikvarðar og stefna hjá ráðuneytum sem er raunverulega framfylgt.

Stefna af þessu tagi ætti í raun að vera grundvallarplagg hvers ráðuneytis og opið almenningi. Þannig gæfist færi á rýni og gagnrýni á það starf sem þar fer fram, sem gefur

Innleiðing árangurstengdra fjárlagagerða vísitala

Ýmis verkefni eru börn síns tíma en hefur verið viðhaldið af vana eða pólitískum hentugleika þótt skynsamlegra væri að afleggja þau svo ráðast megi í önnur og þarfari verkefni.

skattgreiðendum möguleika á að draga stjórn málamenn til ábyrgðar þegar markmið eru óskýr eða árangurinn ófullnægjandi.

Ísland skemmra á veg komið

Flest iðnríki nota fjölda mismunandi aðferða til að veita upplýsingar um gæði opinberra fjármála, svo sem úttekt á opinberum útgjöldum og árangurstengda fjárlagagerð, sem tengir opinberar fjárveitingar við stefnur og árangursmælikvarða sem best eiga við í hverjum málaflokki. Engin algild regla er til um hönnun slíkra mælikvarða heldur fer það eftir stefnu og markmiðum

stjórnvalda í hverju landi hverjir mælikvarðarnir eru. Mikilvægt er þó að mælikvarðarnir hafi þýðingu í átt að tilteknu markmiði og veiti upplýsingar um það hvernig stjórnvöldum ferst úr hendi að ná tilætluðum árangri.

Úttekt á opinberum útgjöldum er ætlað að koma auga á tækifæri til sparnaðar og skerpa á forgangsröðun með því að endurmeta þörf á áframhaldi verkefna sem eru til staðar. Ýmis verkefni eru börn síns tíma en hefur verið viðhaldið af vana eða pólitískum hentugleika þótt skynsamlegra væri að afleggja þau svo ráðast megi í önnur og þarfari verkefni. Til að tryggja virkni slíkra úttekta þurfa þær að njóta stuðnings og vera óháðar hagsmunagæslu frá ráðuneytum og öðrum hagsmunaaðilum. Engin regluleg úttekt fer fram á opinberum útgjöldum hér á landi. Ísland er í hópi sex landa af 33 innan OECD sem framkvæmir ekki slíka úttekt.

Árangurstengda fjárlagagerð er unnt að innleiða með ýmsum hætti eftir því hvaða umgjörð hentar hverju landi, en Ísland er skemmra á veg komið en öll önnur OECD lönd hvað varðar innleiðingu á slíkri stefnu. Stefnumótunin felst

í grundvallaratriðum í því að settir séu árangursmælikvarðar fyrir mikilvægustu málefni ráðuneyta með það fyrir augum að standa vörð um gæði opinberrar þjónustu á meðan dregið er úr sífelldri útpenslu ríkisútgjalda.

Sem dæmi má nefna að hjá heilbrigðisráðuneytinu ættu að lágmarki að liggja fyrir miðlægri biðlistar þar sem skráning fer fram með samræmdum og skipulögðum hætti á þeim fjölda fólks sem biður eftir þeirri heilbrigðisþjónustu sem hinu opinbera er gert að veita og hversu lengi beðið hefur verið. Þannig væri hægt að fylgjast með því hvort þjónusta við notendur heilbrigðiskerfisins væri að batna eða versna á mælikvarða biðtíma og ætti ráðherra að móta skýra stefnu til umbóta ef þjónustunni væri ábótavant.

Það ætti að vera lágmarkskrafa af hálfu skattgreiðenda að stjórnvöld, sem hafa skattlagningarvald og fara með mörg hundruð milljarða af almannafé á ári hverju marki sér skýra sýn sem varðar umbætur á hverju því málefnaviði sem hið opinbera ber ábyrgð á. Þó margt hafi áunnist á undanföllum árum í þessum efnun eru enn eru fjölmörg tækifæri til úrbóta. ■

Íslenskt matvælafyrirtæki komið í úrslit

Stærsta áskorun Responsible Foods verður að koma útflutningi á fullt og selja vörur á erlendum mörkuðum. Markmið félagsins er að vera fyrst og fremst útflutningsfyrirtæki.

helgivyfill@frettabladid.is

Sprotafyrirtækið Responsible Foods, sem þróað hefur heilsunasl undir vörumerkinu Næra og selt til Asíu og Bandaríkjanna, komst nýverið í úrslit World Dairy Innovation Awards og keppir meðal annars á móti stórum alþjóðlegum fyrirtækjum. Þetta segir dr. Holly T. Kristinsson, framkvæmdastjóri fyrirtækisins. Á meðal hluthafa eru Mjólkursamsalan, Loðnuvinnslan, Lýsi og Ó. Johnson & Kaaber.

„Responsible Foods (RF) er í úrslitum fyrir bestu mjólkurpróteinvöruna, sem er ostanasl með 76 prósent próteini, besta mjólkurvörnaslið sem er skyrnaslið og besta nýja vörumerkið eða fyrirtækið,“ segir hún í samtali við Markaðinn.

Holly, sem er matvæla og næringarfræðingur, stofnaði fyrirtækið árið 2019. Hún starfaði lengi í matvæla- og innihaldsefnaðnaðnum í Bandaríkjunum og flutti til Íslands í desember 2015 til að vinna sem verkefnastjóri hjá Matis. „Hugmyndin á bakvið stofnun RF var að sameina einstaka vinnslutækni og íslensk hráefni til að þróa og framleiða hollar lítið unnar hágæða naslvörur bæði fyrir erlendan og innlendan markað,“ segir hún og nefnir að hana langi til að koma Íslandi á kortið í flokki hollra naslvara sem sé í örur vexti.

„Neytendur eru sífellt meira að sækjast eftir vörum sem eru hollar, lítið unnar og innihalda hágæða sjálfbær hráefni sem er einmitt það sem RF hefur fram að færa. Hjartað í starfsemi RF er tækni sem fyrirtækið er með einkaleyfi á. Tæknin gerir það mögulegt að þurrka mismunandi hráefni mjög hratt við lágt hitastig þannig að bragðgæði og næringarinnihald þeirra haldist,“ segir Holly.

Fram hefur komið á vef Markaðarins að RF lauk í fyrra yfir hundrad milljóna króna fjármögnun. „Fyrirtækið setti sínar fyrstu vörur á markað síðasta haust og fór salan strax vel af stað og er ljóst að landinn kann vel að meta þessa nýjung á markaðnum. Vörurnar fást í nær öllum stórverslunum landsins og einnig smærri verslunum. Í vinnslu fyrirtækisins að Grandagarði í Reykjavík er framleitt stökkt og

Neytendur sækjast eftir vörum sem eru hollar, lítið unnar og innihalda sjálfbær hráefni, segir Holly. MYND/ADSEND

próteinríkt nasl úr mismunandi tegundum af íslenskum ostum auk þess sem fyrirtækið framleiðir algjöra nýjung á heimsvísu sem er poppað nasl unnið úr fersku íslensku skyri. Skyrneysla hefur vaxið mikið erlendis síðustu ár en hingað til hefur ekki fengist nasl framleitt úr skyri. Varan, sem er með langt geymsluþol, á eftir höfða til breiðs hóp neytenda,“ segir hún.

Nú er unnið að því að setja upp seinni vinnslu RF í samstarfi við Loðnuvinnsluna á Fáskrúðsfirði. Þar verða þróaðar og framleidda naslvörur úr mismunandi íslensku

sjávarfangi. „Þetta verður alveg ný tegund af fiskinasli sem verður laust við fiskilyktina sem einkennir harðfisk og verður með framúrskarandi bragðgæði. RF hefur unnið mikla þróunarvinnu tengt naslinu og fengið meðal annars ómetanlegan styrk frá Tækniþróunarsjóði sem hefur stutt við þessa þróun. Naslið hefur fengið framúrskarandi viðtökur í neytendaprófum, bæði hérlandis og erlendis,“ segir Holly sem telur að varan eigi mikla möguleika á erlendum mörkuðum þar sem ekkert sambærilegt nasl sé til staðar úr sjávarfangi.

„Hin mikla fiskilykt og bragð sem einkennir harðfisk höfðar ekki til allra, en þessi nýja vara hefur meðal annars fengið hæstu einkunn hjá neytendum sem jafnvel borða ekki venjulega fisk, hvað þá harðfisk. Félagið stefnir líka á mikla aukningu á útflutning á vörum sínum á árinu með áherslu á markaði þar sem eftirspurn eftir hollum naslvörum er mikil. Áhersla verður fyrst á skyrnaslið og tver tegundir af ostanasl sem eru þegar í framleiðslu og síðar fiskinaslið þegar framleiðslan fer í gang fyrir austan,“ segir hún.

Aðspurð um áskoranir tengdar

Hugmyndin á bak við stofnun RF var að sameina einstaka vinnslutækni og íslensk hráefni til að þróa og framleiða hollar, lítið unnar hágæða naslvörur bæði fyrir erlendan og innlendan markað.

Holly T. Kristinsson, framkvæmdastjóri Responsible Foods.

rekstrinum segir Holly að fyrsta áskorunin hafi verið að tryggja félaginu nægt fjármagn til að koma hugmyndinni á framkvæmdastig. Það hafi tekið sinn tíma. Hún sé afar þakklát að hafa fengið styrki frá Tækniþróunarsjóði, Matvæla- og Framleiðnisjóði og Nýsköpunarsjóði námsmanna til að styðja við rannsókn- og þróunarstarf sitt. Fjárfesting frá fyrirtækjum og einstaklingum hafi einnig skipt sköpum til að koma starfsemi af stað.

Eins hafi tekið á að koma fyrirtækinu á rekspöl í Covid-heimsfaraldrinum. „Ein stærsta áskorunin var að setja upp vinnsluna og framleiðsluna í miðjum Covid-faraldri sem þýddi miklar tafir á köflum við uppsetninguna. Ferðatakmarkanir voru líka mikil áskorun þar sem mjög mikilvægt er að fara á sölusýningar og hitta fólk í persónu þegar verið er að koma nýtti vöru á markað. Þar að auki setti skortur á erlendum ferðamönnum strik í reikninginn, enda mikilvægur kunnahópur á fyrstu stigum félagsins.

Stærsta áskorunin fram undan verður að koma útflutningi á fullt og selja vörurnar á erlendum mörkuðum enda er markmið félagsins að vera fyrst og fremst útflutningsfyrirtæki. Samhliða útflutningi þarf að skala upp framleiðsluna sem verður kostnaðarsamt,“ segir hún. ■

Publix selur íslenskar sultur frá Good Good

helgivyfill@frettabladid.is

Bandaríska verslanakeðjan Publix hóf við upphaf mánaðar sölu á þremur gerðum af sultum frá íslensku fyrirtækinu Good Good í 1.268 verslunum. „Þetta er í fyrsta sinn sem stór erlend verslanakeðja ákveður að selja vörur frá okkur í öllum sínum verslunum. Yfirleitt hafa verslanakeðjur byrjað á að selja vörurnar í 100-300 verslunum til að sjá hvernig salan gengur,“ segir Garðar Stefánsson, framkvæmdastjóri Good Good, í samtali við Markaðinn.

Flestar verslanir Publix eru í Flórída en þær eru einnig stafræktar í sex öðrum ríkjum: Alabama, Georgíu, Norður- og Suður-Karólínu, Tennessee og Virgíníu. Garðar segir að Publix bjóði upp á gott úrval af gæðavörum á hagstæðu verði.

Fyrir mánuði hóf verslunin 7/11 í Kanada að selja tvær tegundir af

Ketóstöngum í 640 verslunum. Nú fást vörur frá Good Good í 7.000 verslunum í 21 landi, þar með talið Amazon, Wholefoods, Walmart, El Corte Ingles, Safeway og Meijer.

Good Good selur matvöru sem er án viðbættis sykurs og er sett með náttúrulegum sætuefnum sem henta meðal annars þeim sem eru á ketó-mataræði. Má nefna sultur, súkkulaðismjör, síróp og ketóstangir. „Sulturnar njóta langmestra vinsælda hjá okkur,“ segir Garðar. Um 45 prósent af söluinni í fyrra mátti rekja til sultanna og 21 prósent til ketóstanganna.

„Við erum matvælahönnuðir. Í raun er þetta ekki ósvipað dönskum húsgagnahönnuðum. Þannig er mál með vexti að dönsk hönnunarvara er oft hönnuð í Danmörku en framleidd í Austur-Evrópu. Good Good er íslenskt matvælafyrirtæki, vörurnar eru hannaðar hér á landi en fram-

Við erum á fleygiferð.

Garðar Stefánsson, framkvæmdastjóri Good Good.

leiðslan er útvistuð til framleiðanda í Hollandi. Við erum með lager þar í landi og í Bandaríkjunum,“ segir hann og nefnir að með þeim hætti sé varan nær mörkuðum sem dragi úr flutningskostnaði og hægt að flytja vörur hraðar til viðskiptavina.

„Við erum á fleygiferð,“ segir Garðar um vöxtinn. „Horft er til þess að fyrirtækið muni hafa um 9,8 milljón Bandaríkjadala í tekjur í ár sem yrði tvöföldun á milli ára,“ segir hann. Fyrirtækið óx um 171 prósent á milli árána 2019 og 2020. Salan á alþjóðlegum markaði í fyrra var 4,6 milljónir Bandaríkjadala, jafnvirði 555 milljónir króna. Mest var salan til Bandaríkjanna eða 1,8 milljónir Bandaríkjadala en salan hérlandis nam 747 þúsund Bandaríkjadöllum, jafnvirði tæplega 100 milljónum króna.

„Starfsmenn Good Good voru tveir í fyrra en nú erum við níu,

þar af tveir sölumenn í Bandaríkjunum. Aðrir starfa á Íslandi en við erum með fjölbreyttan hóp af frábæru fólki þar með talið Íslendinga, Ameríkana og Breta hér á landi,“ segir Garðar. Auk sölumanna á Austur- og Vesturströnd Bandaríkjanna eru í starfsmannahópnum sérfræðingur í að stýra aðfangakeðju, annar í gæðamálum, markaðsstjóri og sérfræðingur í netviðskiptum. „Við seljum mikið á netinu, til dæmis á Amazon, í gegnum okkar eigin síðu og Walmart.com,“ bendir hann á.

Fram kom í fréttum fyrir um ári að fyrirtækið hafi fengið 400 milljónir króna í nýtt hlutafé frá fjárfestum. Stærsti hlutafi Good Good er Eignarhaldsfélagið Lyng, móðurfélag Icepharma, með 51 prósent hlut og SNV holding í eigu Svanhildar Nönnu Vigfúsdóttur á 15 prósent hlut. ■

■ Skoðun

Þóður
Gunnarsson

Umhverfis- eða náttúruvernd?

Umhverfismál eru meðal allra mikilvægustu áskorana og verkefna samtímans. Til að árangur náist í þeim efnum þurfa að vera fyrir hendi trúverðug markmið sem er raunhæft að ná. Til dæmis er með öllu ómögulegt að láta af notkun olíu og gass á allra næstu áratugum. Hins vegar er fyllilega raunhæft að allri nýrri eftirspurn eftir orku verði annað með umhverfisvænni orkugjöfum. Einnig er raunhæft að draga smátt og smátt úr notkun kolefnisorkugjafa, en það gerist ekki yfir nótt.

Skerpa þarf á skilgreiningum í umræðu um umhverfismál á Íslandi. Náttúruvernd, eða landvernd er sjónarmið sem oftast er ekki felur í sér að ekki megi raska náttúrunni á neinn hátt eða hrófla við nokkrum sköpuðum hlut. Náttúruverndarsinnar á Íslandi sigla oft undir flaggi umhverfisverndarsinna, þó svo að síðarnefndi hópurinn sé ekki á móti því að nýta náttúruauðlindir til að tryggja aðgang að rafmagni.

Ef ætlunin er að rafvæða allan bílafloata landsins þarf til þess um 300 megavött af uppsettu afli, eða sem nemur um 1,5 teravattstundum af raforku. Ef ætlunin væri að skipta jarðefnaeldsneyti í öllum samgöngumáta út, þar með talin skip og flugvélar, þyrfti til þess um 10 teravattstundir til viðbótar við þá raforku sem nú er framleidd. Til samanburðar er árleg raforkuframleiðsla á Íslandi um 20 teravattstundir. Ef þetta væri markmiðið mætti ekki slá af við áframhaldandi virkjanir vatnsfalla og jarðvarma landsins, heldur þvert á móti.

Orka verður ekki til úr engu og framleiðsla hennar hefur alltaf í för með sér umhverfiskostnað. Sú ákvörðun hefur verið tekin af þjóðum heims að samdráttur í útblæstri gróðurhúsalofttegunda sé brýnasta verkefnið.

Til þess að svo megi verða þarf að stífla vatnsföll, bora eftir jarðhita, framleiða vindmyllur og sólarcellur. Að sama skapi þarf að efla flutningskerfi raforku um allan heim, eigi hún að vera lykilorkugjafinn. Allt mun þetta kalla á mikla notkun byggingahráefna og landsvæða. Orkuskiptin eru ekki ókeypis og hafa sinn umhverfiskostnað. ■

Sjóðurinn Algildi hagnast um 420 milljónir

hordur@frettabladid.is

Fagfjárfestastjóðurinn Algildi, sem er stýrt af Jóhanni Gísla Jóhannessyni og var stofnaður vorið 2019, skilaði rúmlega 424 milljóna króna hagnaði á síðasta ári borið saman við 91 milljónar hagnað á árinu 2019.

Eignir sjóðsins, sem var með um 38 prósentu raunávöxtun á árinu 2020, námu 1.513 milljónum í árslok og eigið fé var um 1.372 milljónir. Fjármunatekjur Algildi, sem er

lokaður sjóður aðeins ætlaður stofnana- og fagfjárfestum, námu samtals 653 milljónum á árinu 2020 en vaxtagjöld og þóknarir voru hins vegar rúmlega 200 milljónir.

Samkvæmt nýbirtum ársreikningi samlagshlutafélagsins sem rekur sjóðinn kemur fram að fjárfestingafélagið Stoðir séu stærsti hluthafi Algildi með um 27 prósentu hlut. Aðrir helstu hluthafar eru meðal annars tryggingafélagið VÍS, eignarhaldsfélagið Sæfé og Kvika banki. ■

Frjáls félagasamtök á borð við SÁÁ og Krabbameinsfélagið virðast ekki vera velkomin í hinu nýja, miðstýrða, marxíska heilbrigðiskerfi.

Sigmundur Davíð Gunnlaugsson, formaður Miðflokksins.

Tacchini

VEST

Costela

Hönnun Martin Eisler

Hannaður árið 1950. Fagurfræðileg og hagnýt hönnun stólsins tryggir óaðfínanleg þægindi með tré rifjum sem faðma sætisbakið.

50.000 kr
Kaupauki fylgir öllum
Costela hægindastólu í Júní.

Sterkari saman í sátt við umhverfið

LITRÓF
Guðjón Ó
Prenttækni

Vatnagördum 14 · 104 Reykjavík
litrof@litrof.is · 563 6000